

WPA-Benelux

Nieuws 2009/2

WPA – Nieuwsbrief 2 – 2009

Blz. 2	Van het bestuur
Blz. 3	Verslag jaarvergadering
Blz. 7	WPA en conservatie
Blz. 9	Nieuwsflits en Agenda
Blz. 10	Fazantendag 2009

*Tibetaanse oorfazant (Crossoptylon harmanni)
In het wild
(bron cd WPA)*

Van het bestuur

Colofon

Voorzitter

Ludo Pinceel

Secretaris

Paulo Raeymaekers

Penningmeester

Teun van de Braak

Leden

Agnes Ovington

Dr. Serafino Di Cristofaro

Frédéric Verstappen

Charles van de Kerkhof

Website

www.wpa-benelux.info

E-mail

info@wpa-benelux.info

Webmaster

Charles van de Kerkhof

Hoofdredacteur

Nieuwsbrief

Ludo Pinceel

Leden European

Conservation Breeding

Group

Ludo Pinceel

Paulo Raeymaekers

Frédéric Verstappen

Internationale contacten

Steven Vansteenkiste

Veterinaire aspecten

Loi Burger

Ereleden

Han Assink, postuum

Dieter Arnolds

Madelon Willemsen

Postadres secretariaat

Paulo Raeymaekers

Lage weg 37c

2470 Retie

België

Raad van Advies

R. van Bocxtaede

Ir. R. Holsheimer

Prof. Dr. G.M. Dorrestein

Drs. Ir. P.P. van der Lugt

Als deze nieuwsbrief u bereikt zitten we al volop in het kweekseizoen. De lente was tot nu toe wel droog, maar zeker warm genoeg. Hopelijk leggen al onze dieren (de hennen wel te verstaan) volop bevruchte eieren en kunnen we binnenkort met de nodige nafok pronken.

Voor sommige soorten is het echt wel belangrijk dat er voldoende gekweekt wordt, zodat ze niet uit het beschermd milieu verdwijnen. Nu alle mogelijke invoerbeperkingen, al dan niet terecht, het verwerven van nieuwe dieren uit de gebieden van herkomst of uit andere niet-Europese landen zowat onmogelijk maken, is het van groot belang dat we hier met vitale en raszuivere dieren kweken.

Het opvolgen van de dieren en hun nakomelingen en overleg bij het samenstellen van nieuwe broedparen zijn meer dan ooit belangrijk. In dit verband kunnen we de betekenis van de werkgroepen niet genoeg benadrukken. Eigenlijk zou er voor elk belangrijk fazantengeslacht een dergelijke groep moeten opgericht worden.

Ook willen we hier nog eens een oproep doen aan iedereen om zoveel mogelijk mensen warm te maken om lid te worden van onze vereniging. Hoe groter onze WPA-familie wordt, hoe meer mogelijkheden we krijgen om nieuwe projecten op te starten.

De IUCN (International Union for the Conservation of Nature) heeft de verantwoordelijkheid voor de conservatie van alle Galliformes (Hoenderachtigen) wereldwijd aan de WPA toegewezen, zowel voor de dieren in het wild als voor die in beschermd milieu. Hiervoor is samenwerking met enerzijds de dierenparken en anderzijds de private kwekers over heel de wereld een noodzaak. Verder in deze nieuwsbrief gaan we in op enkele conservatieprojecten die aantonen dat onze inspanningen geen holle woorden zijn.

Ook in deze nieuwsbrief een uitgebreid verslag van onze jaarvergadering te Budel. Hieruit blijkt weer maar eens dat onze leden het voorbije jaar niet hebben stilgezeten.

Tenslotte willen we er de geïnteresseerden nog eens aan herinneren dat er nog steeds plaats is binnen het bestuur van WPA-Benelux. Wie zich extra voor onze zaak wil inzetten moet dus niet aarzelen met een bestuurslid contact op te nemen.

Verslag van de

JAARVERGADERING

Vrijdag 20 maart 2009

AANVANG 20.00 uur

Café-restaurant 'De Wielerbaan' te Budel (NI)

Welkom door de voorzitter

1. Het verslag van de jaarvergadering 2008 wordt goedgekeurd
2. Jaarverslag 2008 van de secretaris met volgende belangrijkste punten:
 - Bestuursvergadering WPA-Benelux te Antwerpen op 4.04.2008
 - Voorbereiding jaarvergadering
 - Bestuursvergadering WPA-Benelux te Antwerpen op 24.05.2008
 - Taakverdeling bestuur
 - Voorbereiding fazantendag
 - Bestuursvergadering WPA-Benelux te Antwerpen op 23.08.2008
 - Fazantendag
 - Bestuursvergadering WPA-Benelux te Antwerpen op 22.11.2008
 - Nabespreking fazantendag
 - Lopende projecten :Vietnamfazant, Edwardsfazant, Groene pauw, Chinese glansfazant
 - Samenstelling bestuur
 - Leden: lidgeld (contributie) bij betaling na 2009: 27 euro
 - Belang E-mailadres
 - Jaarvergadering te Budel 11/04/08
 - Fazantendag in Parc Paradisio zaterdag 6/09/08
 - Onthaal
 - Sprekers
 - Maaltijden
 - Rondgang
 - ECBG-vergaderingen
 - Oostenrijk 25/04/08
 - La Louviere 7/09/08
 - Bezoek aan
 - WPA-Oostenrijk 25-26/04/08
 - WPA-Duitsland 19-20/09/08
 - Nieuwsbrief
 - Feb-mei-aug-nov
 - Deelname aan
 - Tentoonstelling Aviornis "De Korhaan" te Geel op 9/11/08 door de werkgroepen voor Wilde Kamhoenders en Kraagfazanten.
3. Het financieel verslag wordt goedgekeurd
4. Begroting 2009 wordt voorgesteld en goedgekeurd
 - Contributie 2010 blijft behouden: bij betaling voor einde lopend jaar (2009): 25 Euro, bij betaling na 31 december 2009: 27 euro
5. Benoeming kascommissie voor jaarrekening 2010
 - De kascommissarissen voor 2010 zijn Sietse De Boer en Raf Smets.
6. Fazantendag WPA-Benelux 2009 te Kerkrade (Nederlands Limburg).
 - Datum 26 september 2009
 - Kostprijs deelname: leden 32 euro en niet leden 35 euro
 - Er wordt uitgekeken naar een locatie voor een gezamenlijk avondetentje.
 - Bij deze fazantendag voeren we een certificaat van deelname aan studiedagen in voor alle deelnemers.

7. Verkiezing en benoeming bestuursleden:
Aftredend volgens het rooster waren: Ludo Pinceel (stelde zich opnieuw kandidaat) en Steven Van Steenkiste (stelde zich geen kandidaat meer). Loi Burger was ontslagnemend als bestuurslid, blijft echter de verantwoordelijke voor medische aspecten.
Ludo wordt met eenparigheid van stemmen opnieuw verkozen tot bestuurslid .
Blijven nog steeds twee plaatsen open. Kandidaten?
8. Voorzitterschap WPA Benelux:
De huidige voorzitter Ludo Pinceel was aftredend als bestuurslid volgens het rooster, maar is herkozen. Ludo verklaarde zich bereid de functie van voorzitter verder te zetten.
Hij wordt met eenparigheid van stemmen aanvaard
9. Vaststellen rooster van aftreden bestuursleden:
aftredend in 2010: Teun van den Braak en Dr. Serafino di Cristofaro
aftredend in 2011: Agnes Ovington en Paulo Raeymaekers
aftredend in 2012: Charles van de Kerkhof en Frédéric Verstappen
aftredend in 2013: twee nog nieuw te verkiezen bestuursleden:
10. Verslagen van de werkgroepen:
Kamhoenders:
De belangstelling voor het houden van wilde kamhoenders schijnt de laatste jaren weer wat toe te nemen.
De werkgroep had een bijeenkomst op 8 november tijdens de show van "De Korhaan" te Geel. Het feit dat deze reünie zo druk bijgewoond werd bewijst dat er ook een behoefte bestaat om samen te werken.
Er werd van gedachten gewisseld over de toekomst en de doelstellingen van de groep.
Er werd ook overeengekomen om, na een periode van geringere activiteit, de draad weer op te nemen en minstens twee keer per jaar te vergaderen. Voor de vergadering dit voorjaar werd Overpelt voorgesteld. De bijeenkomst zou dan met een hokbezoek bij Jaak Janssen en Noël Hendrickx gecombineerd kunnen worden.
Volgens de resultaten van de tellijst van Aviornis, aangevuld met gegevens van de werkgroep is de situatie momenteel als volgt:
Rood kamhoen (verschillende ondersoorten) bij 20 liefhebbers
Sonnerathoen bij 31 liefhebbers
Lafayettehoen bij 10 liefhebbers en
Groen Javahoen bij 3 liefhebbers.
Het aantal liefhebbers ligt waarschijnlijk nog iets hoger, aangezien enkele mensen, die zich recent kamhoenders hebben aangeschaft nog niet op de lijst voorkomen.
Enkele opmerkingen:
Van het **Rood kamhoen** werd tot nu toe alleen de ondersoort met witte oorschijven opgevolgd. Het gaat hier om nafok van dieren in bruikleen van de zoo van Hanoi en behorende tot het Vietnamproject.
In de toekomst zal ook meer aandacht besteed worden aan een stam dieren met rode oorschijven. Deze populatie is van gemengde oorsprong, maar vertoont alle kenmerken van raszuiverheid en heeft niet de inteeltproblemen van de Hanoi-populatie.
Er zijn recente contacten met Hanoi geweest en nieuwe dieren, ook van andere ondersoorten, zijn principieel toegezegd. Het is echter wachten op versoepeling van importvergunningen om daar gebruik van te maken.
Het zou bovendien nuttig zijn de rode kamhoenders in beschermd milieu eens grondig door te lichten, aangezien we maar al te vaak moeten vaststellen dat liefhebbers hun tijd en energie in halve soepkippen steken.
Van het **Sonnerathoen** is geweten dat praktisch de hele Europese populatie in beschermd milieu uit hybriden met kippen bestaat. Deze dieren hebben wel, als ze tenminste fenotypisch correct zijn, een educatieve waarde. De nafok van een aantal dieren, oorspronkelijk afkomstig van Michel Klat, zou wel raszuiver kunnen zijn, in zoverre ze niet met andere stammen gekruist werden. Aangezien de onderzochte dieren in de USA wel raszuiver bleken, zou een import, zogauw dat mogelijk is hier een oplossing kunnen bieden.
De populatie in beschermd milieu van het **Lafayettehoen neemt** langzaam toe. Hier schijnt de raszuiverheid geen probleem te zijn, maar wel het feit dat praktisch de hele Europese populatie van enkele dieren van Michel Klat afstamt. Daardoor zijn er heel wat inteeltverschijnselen. Enkele

kwekers schijnen hier minder last van te hebben dan anderen. Een goede doorlichting van de populatie en samenwerking voor het samenstellen van koppels zouden hier een oplossing kunnen bieden.

Het **Groen Javahoen** tenslotte blijft een zeldzaamheid. Dank zij een import van een aantal jaar geleden werden er de voorbije twee jaar wel heel wat jongen gekweekt, maar omwille van de hoge vraagprijs bleven ze buiten het bereik van de meeste liefhebbers en verdwenen ze naar het verre buitenland. Voor deze soort kunnen we alleen maar hopen dat ze op termijn minder zeldzaam wordt in volièremilieu, zodat ze binnen het budget van een grotere groep liefhebbers komt.

Kraagfazanten:

De werkgroep hield 5 vergaderingen bij de verschillende leden.

Er werd een studie gemaakt van het onderscheid tussen jonge en oudere hennen van goudfazanten op vraag van prof Liang Wei (Beijing).

Studie van video-opnames van de groei van jonge kraagfazanten afkomstig van eieren uit het wild in kweekcentrum in China. Deze opnamen werden dank zij bemiddeling van John Corder speciaal voor de werkgroep gemaakt.

Voordracht over activiteiten van de werkgroep voor WPA Oostenrijk in april.

Artikels in het Avionis tijdschrift:

voornaamste kenmerken raszuivere kraagfazanten

1. publicatie educatieve panelen

Artikels in kranten ivm tentoonstelling De Korhaan te Geel:

1. voorstelling van de werkgroep in Gazet van Antwerpen
2. voorstelling van de werkgroep in Laatste Nieuws

De educatieve panelen werden tentoongesteld op de ruilbeurs en tentoonstellingen: spijtig genoeg zijn deze panelen ondertussen spoorloos verdwenen.

Er werd een design ontworpen voor de banner van de werkgroep

Project 5000:

1. aantal leden: 63 waaronder nieuwe leden in Duitsland en Oostenrijk
2. aantal ringen verspreid binnen de werkgroep: 380
3. oorspronkelijke founders van het project verdwijnen
4. bijeenkomst van de deelnemers tijdens de tentoonstelling van de Korhaan in Geel
5. nieuwe poging geïnitieerd voor het importeren van nieuwe bloedlijn goud/lady uit de USA.

Het Lady Amherst broedpaar heeft in 2008 voor nafok gezorgd: 5,2

1. oorspronkelijk broedpaar 1-1 blijft op dezelfde locatie
2. twee nieuwe broedparen op 2 verschillende locaties
3. 3 losse hanen blijven samen

Pauwfazanten:

2008 was een sabbatjaar

er hebben geen activiteiten of werkvergaderingen plaats gevonden

ECBG-activiteiten:

De 7de **ECBG** vergadering ging door in La Louvière. Ons chapter was dit keer verantwoordelijk voor de organisatie ervan en de vergadering volgde op onze fazantendag in Parc Paradisio. Dit was de laatste vergadering met John Corder als chairman. De fakkel werd met algemene instemming overgenomen door Heiner Jacken.

De 8ste **ECBG** vergadering ging door in The Cotswold Wildlife Park in Burford, Oxfordshire en werd gevolgd door de **CBAG** – annual meeting van WPA – UK.

Inmiddels zijn alle museumstalen van de **groene pauw** getest in de universiteit van Kassel, Duitsland. Slechts 1 staal van de *Pavo muticus muticus* reageerde tijdens de proeftesten. Het gaat hier wel om een belangrijk staal, omdat er geen levende dieren uit Maleisië meer voorhanden zijn. Hopelijk is nu de juiste methode gevonden te hebben om alle museumstalen te screenen.

In India zijn eieren van de **Wallichfazant** uit het wild onder dieren in beschermd milieu uitgebroed en de kuikens zijn op natuurlijke wijze grootgebracht. Op die manier beschikken ze daar nu over een kweekgroep met bekende oorsprong en is er hoop een herintroductieproject te kunnen starten

met eigen dieren. In navolging van dit succes zullen nu ook **Satyr en Temminck tragopanen** naar India gestuurd worden. Ook hier zullen deze dienen als pleegouders voor eieren uit het wild waarmee men dan een populatie founders kan opkweken.

Er worden ook 4 kweekcentra voor de **Blyth Tragopan** voorzien in Mizoram en Nagaland.

Een verdere opvolging voor het project met de **Chinese glansfazanten** van Fen Qi wordt moeilijk omdat deze laatste niet is komen opdagen voor een kennismakingsgesprek met WPA. Wel zal nog worden voorgesteld om de dieren (5 koppels F1 en F2) naar Beijing zoo over te brengen. Hier bekomen ze goede kweekresultaten en zijn er meer mogelijkheden tot samenwerking met WPA.

Binnen de ECBG is er beslist om binnen elk WPA chapter één of meer assistent stamboekhouders aan te duiden om de soms zware taak van de eigenlijke stamboekhouder te verlichten. Bij ons zal het vooral gaan om de **Edwards, Vietnam** en de **Salvadorifazant**.

11. Rondvraag en Sluiting

Er zijn geen opmerkingen van de aanwezige leden.

De voorzitter sluit het officiële gedeelte.

12. Voorstelling door Jos Van Houdt en Paulo Raeymaekers

Korte geschiedenis van de werkgroep kraagfazanten en overzicht van de resultaten tot nu toe. Daarna volgt een vertoning van uniek videomateriaal vanuit China met opnamen van de twee soorten kraagfazanten, afkomstig uit het wild. De werkgroep beschikt nu niet alleen over beelden van kuikens (vanaf de eerste dag tot aan volwassenheid) dankzij de opnamen van mrs. Zhang Jing van Beijing Zoo evenals van in het wild gevangen volwassen dieren (met dank aan John Corder voor deze beelden).

*Eendagskuikens van goud- en LadyAmherstfazant, afkomstig van eieren uit het wild.
Let op de pootkleur!*

WPA en conservatie

Sinds haar oprichting in 1975 is WPA altijd bekommerd geweest meer te zijn dan alleen maar een vereniging van fazantenliefhebbers. Goede contacten met de Aziatische thuislanden van de fazanten waren er van bij de start niet alleen op gericht om aan zeldzame dieren te geraken, maar ook om daar ter plaatse de conservatie en het wetenschappelijk onderzoek aan te moedigen en daadwerkelijk te ondersteunen. Daarnaast is er steeds gestreefd naar het opbouwen van raszuivere en genetisch gezonde populaties dieren in beschermd milieu hier bij ons. Onze liefhebberij kan op die manier daadwerkelijk bijdragen tot het behouden van deze schitterende kunstwerken van de natuur voor de toekomst.

Het bekendste voorbeeld uit de WPA geschiedenis is het verhaal van de Wallichfazant (*Catreus wallichii*). Toen bleek dat deze soort in Pakistan verdwenen was, hebben zowat alle Zoo's en ook heel wat particuliere kwekers die deze soort nog in hun volières hadden, samen met WPA een reïntroductieproject opgezet. In de jaren 1980 werden door vrijwilligers eieren opgehaald die naar Pakistan overgevoerd werden om daar onder kippen uitgebroed te worden en in de vrije natuur te worden uitgezet. Het project werd beëindigd toen bleek dat de populatie Wallichfazanten zich voldoende had hersteld. Ook nu blijft de ECBG de populatie van deze fazantensoort in beschermd milieu opvolgen, zodat indien nodig opnieuw eieren zouden kunnen geleverd worden, ditmaal aan India.

Haan van de Wallich- of Cheerfazant

Een ander mooi voorbeeld is de Edwardsfazant (*Lophura edwardi*). Na de Vietnam-oorlog meende men dat deze soort in Vietnam uitgestorven was. Hier in Europa bestond daarentegen een gezonde populatie, gebaseerd op een Internationaal Stamboek.

Hiernaast zien we mensen van Hanoi Zoo die dieren in ontvangst nemen, afkomstig uit Europa

Dit stamboek volgt niet alleen de populatie op, maar geeft ook belangrijke adviezen voor de samenstelling van kweekkoppels, dit teneinde de genetische variatie in de populatie zo groot mogelijk te houden.

Dank zij dit beleid hier in Europa kon WPA dieren terugzenden naar hun land van herkomst, waar ze weer konden uitgezet worden.

Een derde en laatste voorbeeld is de Groene pauw (*Pavo muticus*).

In het begin van de jaren 1960 was deze soort in Maleisië volledig uitgestorven.

In nauwe samenwerking met het "Malaysian Department of Wildlife & National Parks" startte WPA hiervoor een project, waaraan vandaag ook de ECBG en de werkgroep "Ährenträgerpfau" van WPA-Duitsland deelneemt.

Het opzet was door onderzoek van museummateriaal na te

gaan welke ondersoort in

Groene Javapauw

Maleisië voorkwam en binnen de Europese

populaties in beschermd milieu geschikte dieren te lokaliseren. Het is uitsluitend aan WPA te danken dat er opnieuw een kleine populatie van deze prachtige dieren voorkomt in de vrije natuur van Maleisië.

De activiteiten van WPA beperken zich niet tot deze enkele voorbeelden. Toen internationaal transport nog eenvoudiger was hebben verschillende gouvernementen dieren van een met uitsterven bedreigde soort aan WPA toevertrouwd om hiermee een populatie in beschermd milieu op te bouwen. Van sommige soorten konden dan weer dieren teruggestuurd worden naar de landen van herkomst. Dit was ondermeer het geval voor de Maleise Pauwfazant en de Bergpauwfazant.

In andere gevallen was het succes eerder miniem. Wanneer het om minder gewone soorten gaat beschouwen sommige liefhebbers ze immers als 'kostbaar' en begerenswaardig voor hun collectie. Vooral als er (soms veel) geld mee gemoeid is, komen zeldzaamheden dan lang niet altijd bij de beste kwekers terecht. Ook als het gaat om doorspelen van kweekresultaten en verplaatsingen van dieren, blijven sommigen nogal eens in gebreke. Op die manier is het natuurlijk moeilijk een goed populatiebeheer te voeren.

Een groot deel van de activiteiten van WPA speelt zich niet hier af, maar in de thuislanden zelf van de hoenderachtigen. Over deze in-situ projecten kunnen we het een volgende keer hebben.

Nieuwsflitsen

We vernemen het overlijden van Frank Cavens op 54-jarige leeftijd. Frank werkte in de Antwerpse Zoo bij de vogelafdeling en was vroeger een bekende figuur op de vergaderingen van WPA-Benelux. Hij vervulde daar jarenlang de functie van kascommissaris. Enkele jaren geleden overleefde hij ternauwernood een confrontatie met een Bongo. Een val van een ladder in de kooi van de Condors en bijkomende complicaties zijn hem ditmaal fataal geworden.

Op 25 april kwam de EJFG (werkgroep wilde kamhoenders) bijeen ten huize van Jaak Janssen in Overpelt. Medewerkers uit Duitsland, Nederland en Vlaanderen wisselden er ideeën uit over de toekomstige werking van de groep. Er zal in de toekomst meer aandacht besteed worden aan het bekend maken van de verschillende soorten kamhoenders bij een ruimer liefhebberspubliek. Ook zal er een inventaris gemaakt worden van alle interessante literatuur betreffende de kamhoenders. Deze lijst zal op de website geplaatst worden, zodat de gegevens voor iedereen beschikbaar worden. Er zal ook onderzocht worden in hoeverre de moderne media een rol kunnen gaan spelen in de werking van de werkgroep. Zo bestaat er in de USA een netwerk van liefhebbers die met veel enthousiasme, maar niet altijd met voldoende kennis van zaken, informatie over voornamelijk rode kamhoenders uitwisselen. De EJFG zou hier zeker een positieve rol in kunnen spelen. Ook biedt bijvoorbeeld Google Earth een hoop nieuwe mogelijkheden om de verspreiding weer te geven.

Na de vergadering volgde een bezoek aan de collectie kamhoenders van Jaak, gevolgd door een bezoek aan de prachtige verzameling van Noël Hendrickx. Een geslaagde namiddag!

De Salvadorifazant (*Lophura inornata*) mag zich in een vernieuwde belangstelling verheugen, al is het voor een heus project nog veel te vroeg. Vooraleer daar aan gedacht kan worden is nog heel wat informatie nodig. Ons bestuurslid Frédéric Verstappen is door de EAZA-TAG voor de Galliformes aangeduid als monitor voor deze soort. Dat wil zeggen dat hij de aanwezigheid en kweek in de Europese dierentuinen zal opvolgen. Hij zou ook graag bij de particulieren inventariseren op vraag van de WPA-ECBG. Mochten beide zaken vlotjes gaan dan zou dit later als het nodig blijkt kunnen resulteren in een register (stamboek). In de zoo van Antwerpen zijn er met twee paren zeer goede kweekresultaten behaald. Ook verschillende WPA-leden beschikken opnieuw over een broedpaar. Wie dieren heeft kan contact op nemen met frederic.verstappen@pandora.be.

Agenda

6/7 juni 2009: fazantendag WPA-Oostenrijk te Linz

4/6 september 2009: fazantendag WPA-Duitsland te Walsrode

26 september 2009: fazantendag WPA-Benelux te Kerkrade

3 oktober 2009: fazantendag WPA-Frankrijk

7/8 november 2009: fazantendag WPA-UK in Sudeley Castle

28-29 november 2009 : WPA-Portugal Fazantendag en ECBG-bijeenkomst te Santarem

Fazantendag 26 september 2009

Afspraak om 10.00 u in Kerkrade

